

OV KSČM DOMAŽLICE

Je nefér brát peníze těm, kteří dluhy státu nezavinili

Rozhovor Haló novin s podnikatelem Tomiem Okamurou (HaNo 4. 1. 2011)

Jste podnikatel, a přesto jste před časem vyslovil názor, že stávka zaměstnanců ve veřejném sektoru proti snižování platů je legitimní. To bylo celkem překvapivé.

V tomto konkrétním případě stávkujícím rozumím. Stát dlouhodobě vyhazuje peníze oknem za nesmyslné projekty, veřejné peníze se masově rozkrádají a případně mi nefér brát jako prvním peníze těm, kteří dluhy státu nezavinili. To nemá nic společného s pravicí nebo levicí. To, aby se peníze nerozkrádaly, nebo nevyhazovaly oknem, by mělo být přece za každé situace normální. Stát však ani mě, ani stávkující nepřesvědčil, že opravdu začal veřejné peníze šetřit, či s nimi správně nakládat. Koneckonců kauza příprav podvodů na Státním fondu životního prostředí dává tomuto argumentu za pravdu. Ukázalo se, že není problém nadhodnotit zakázku o tři miliardy, ale je problém zachovat už tak nízký plat školníka nebo školní kuchařky. Můj názor se odvíjí od neetického jednání vlády - nedokázala státní zaměstnance svým jednáním přesvědčit, že škrtky jsou nutné a že neexistuje jiná varianta úspor. Vláda se o to ani jako celek a systémově nepokusila. Navíc přesvědčuje neúplnými argumenty - když někdo tvrdí, že soukromý sektor na zaměstnancích už dva roky šetří, pak je to jen část pravdy. Posledních 20 let rostly platy v soukromém sektoru rychleji než ve státním a také je tam jiná struktura mezd. Kuchař v hospodě má 12 tisíc základ - tak jako kuchařka ve školní jídelně. Jenže kuchař v hospodě má další 10 i více tisíc bokem. To nemluvím o vysokých platech v bankovním sektoru nebo manažerů ve státních firmách.

Protestoval jste také proti tvrzení, že jsou to sociální dávky, které ruinjí stát. Co podle vás nejvíce zruinovalo státní finance v naší zemi?

Neznám aktuální čísla roku 2010, ale od roku 1995 do roku 2007 rostly výdaje na provoz státních institucí o osm procent rychleji než výdaje domácností. Jinými slovy stát sám na sebe utrácí stále víc a víc. Samotné sociální dávky tedy podle těchto čísel nejsou rozhodně tím, co by stát ruinovalo. Problém je, že stát podle některých ekonomů potřebuje dvě koruny na to, aby vám jednu korunu vyplatil. Stát je prostě extrémně neefektivní.

Stát peníze nás poplatníků nehorázným způsobem rozhazoval a nechal rozkrádat celých uplynulých 20 let. Aktuální audity na ministerstvu obrany nebo dopravy dnes ukazují na konkrétních kauzách, jak stát vyhazoval miliardy oknem. Tady bych alespoň dva ministry, Vondru a Bárta, pochválil. Viditelně se snaží ucpat díry, kterými státní kasa krvácí. Hlavní manažer škrtů pan Kalousek oproti tomu jakékoli audity na svém ministerstvu odmítl a naopak se obklopuje lidmi podezřelými z korupce a mrhání penězi. Není divu, že jeho spořivost je pro veřejnost naprosto nedůvěryhodná.

Jak ale vyřešit problém dluhů?

Na dluhy není jednoduchý recept, ale jako každý podnikatel znám jedinou cestu - peníze vydávat jen efektivně a za to, co nezbytně potřebuju. Víím, že stát potřebuje učitele, hasiče nebo zdravotní sestry. Pochybuji, že potřebujeme 240 kilometrů zápalných šňůr nebo pravěký a předražený systém elektronického mýta. Mimochodem - mýto by prakticky s nulovými náklady ve srovnání se stávajícím systémem vyřešil šikovný počítačový software a povinné lokátory s GPS. Stát by měl s nulovými náklady přehled o pohybu nákladních aut po všech komunikacích. Když vidím mýtnou bránu, pokaždé se divím, jak je možné, že se lobbistům podařilo tento systém prosadit. Je to jako by stát v éře počítačů nakoupil na úřady kalamáře s inkoustem. Nejhorší je situace, kdy za úplatek v řádu milionů stát vyhazuje miliardy.

Vláda ale dělá z veřejného dluhu otázku přežití státu...

Japonský veřejný dluh přesahuje dvojnásobek ročního výkonu ekonomiky a je nejvyšší v celém rozvinutém světě. Ale určitě Japonsku nehrozí bankrot - protože výkon ekonomiky je prostě enormní a stojí na pevnějších základech než třeba ekonomika Řecka. Není totiž až tak důležitá výše dluhu, ale jak silnou

ekonomiku máte. Dobrá investice na úvěr může ekonomiku posílit, nepromyšlené škrty naopak mohou efektivitě ekonomiky podtrhnout nohy.

Náš stát vyhazuje, má dluhy, a na straně druhé se nestará o své příjmy. Je tu spousta státních nebo polostátních firem, kdy stát vůbec nečerpá zisky nebo pouze velmi nedostatečně. Státní lesy nebo Budvar nebo ČEZ jsou velkým zdrojem příjmů, ale zdá se, že jen pro jejich manažery. Jak je možné, že plat ředitele státní firmy je vyšší než plat prezidenta? A proč stát ty své zisky nevybírání? Ale já to chápu. Sáhnut na stamiliony managementu je těžké - jednoduší je srazit tisícovku invalidním důchodcům. Jenže to je přece sprostěárna. Svě mamince a tatínkovi posílám měsíčně peníze na přilepšenou. Pokud by se mi někdy vedlo hůř, budu rozhodně nejprve šetřit na sobě a ne na bezbranném důchodci.

Měl by stát během ekonomické krize a s deficitem státního rozpočtu krom škrťů také zvýšit daně?

Přiznám, že snem každého z nás jsou nulové daně, ale to nejde. Daněmi platíme za veřejné služby, bez kterých se neobejdeme. Otázka je, jaká je optimální míra zdanění. A ta se podle mého názoru neodvíjí od výše daně, jak tvrdí někteří politici, ale od toho, co za ně dostanete. Takže v severských zemích jsou kupodivu lidé s vysokou mírou zdanění z většiny spokojeni, protože stát občanům poskytuje přiměřené služby. V ČR platí opak. Stát se musí naučit s našimi penězi hospodařit a potom žádat víc. Jsem pro solidaritu s chudými a bezmocnými. Ale kdo má dvě ruce, je silný a zdravý, ať se postará sám o sebe a měl by také být prospěšný svému okolí a společnosti.

Měly by být daně progresivní?

Otázku daňové progrese u daně z příjmu nelze jednoduše postavit napravo či nalevo. Zavedl ji už Pisistrates ve starověkých Athénách a má svou logiku. Žádný bohatý či úspěšný člověk nevděčí za své úspěchy jen sám sobě. Bez podmínek vytvořených ostatními, by nikdo z nás nebyl tam, kde je. V případě dobře fungujícího státu jsem tedy pro mírnou daňovou progresi daně z příjmu. U nepřímých daní je třeba zvažovat míru - zvýšená spotřební daň u paliv nepřinesla zisk, ale ztrátu - řidiči tankují v zahraničí. Zvýšená daň z cigaret a alkoholu zvyšuje atraktivitu pašování a padělání cigaret. Daně by si zasloužily hlavně zjednodušení. Jejich výběr a zpětné vracení občanům jsou neúměrně drahé.